

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

26 martie 2020 *

„Trimitere preliminară – Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE – Stat de drept –
Protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii –
Principiul independenței judecătorilor – Regim disciplinar aplicabil judecătorilor naționali –
Competența Curții – Articolul 267 TFUE – Admisibilitate – Interpretare necesară pentru ca instanța
de trimitere să poată pronunța hotărârea – Noțiune”

În cauzele conexe C-558/18 și C-563/18,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź, Polonia) (C-558/18) și de Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia) (C-563/18), prin deciziile din 31 august 2018 și din 4 septembrie 2018, primite de Curte la 3 septembrie 2018 și, respectiv, la 5 septembrie 2018, în procedura

Miasto Łowicz

împotriva

Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki,

cu participarea:

Prokurator Generalny, reprezentat de Prokuratura Krajowa, fostă Prokuratura Regionalna w Łodzi,

Rzecznik Praw Obywatelskich (C-558/18),

și

Prokurator Generalny, reprezentat de Prokuratura Krajowa, fostă Prokuratura Okręgowa w Płocku,

împotriva

VX,

WW,

XV (C-563/18),

* Limba de procedură: polona.

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, doamna A. Prechal (raportoare), domnii M. Vilaras, E. Regan și P. G. Xuereb și doamna L. S. Rossi, președinți de cameră, domnii M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen și T. von Danwitz, doamnele C. Toader și K. Jürimäe și domnii C. Lycourgos și N. Piçarra, judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul M. Aleksejev, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 iunie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Skarb Państwa – Wojewoda Łódzki, de J. Zasada și de L. Jurek, în calitate de agenți;
- pentru Prokurator Generalny, reprezentat de Prokuratura Krajowa, de A. Reczka, de S. Bańko, de B. Górecka, de J. Szubert și de P. Tarczyński;
- pentru Rzecznik Praw Obywatelskich, de M. Taborowski și de M. Wróblewski, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna și de P. Zwolak, în calitate de agenți, asistați de W. Gontarski, avocat;
- pentru guvernul leton, de I. Kucina și de V. Soņeca, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și de C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de K. Herrmann și de H. Krämer, în calitate de agenți;
- pentru Autoritatea de Supraveghere AELS, de I. O. Vilhjálmssdóttir și de C. Howdle, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 septembrie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 19 alineatul (1) TUE.
- 2 Aceste cereri au fost formulate, pe de o parte, în cadrul unui litigiu între Miasto Łowicz (orașul Łowicz, Polonia) și Skarb Państwa Wojewoda Łódzki (Trezoreria Publică – Voievodatul Łódź, Polonia) (denumită în continuare „Trezoreria Publică”), în legătură cu o cerere având ca obiect plata unor fonduri publice (cauza C-558/18) și, pe de altă parte, în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva lui VX, a lui WW și a lui XV pentru participarea la răpiri în scopul obținerii unui câștig patrimonial (cauza C-563/18).

Litigiile principale și întrebările preliminare

- 3 Astfel cum reiese din decizia de trimitere în cauza C-558/18, orașul Łowicz a chemat în judecată Trezoreria Publică la Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź, Polonia) pentru a obține, în temeiul ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Legea privind veniturile colectivităților teritoriale) din 13 noiembrie 2003 (Dz. U. din 2018, poziția 317), plata sumei de 2 357 148 de złoty polonezi (PLN) (aproximativ 547 612 euro) cu titlu de fonduri destinate să acopere cheltuielile suportate de orașul respectiv ca urmare a executării, în perioada cuprinsă între anii 2005 și 2015, anumitor atribuții care i-au fost încredințate în materie de administrație guvernamentală.
- 4 Ca urmare a opoziției formulate de Trezoreria Publică, somația de plată a acestei sume, emisă în cadrul primei faze a procedurii principale, a fost lipsită de forță executorie, iar cauza se află în prezent în curs de examinare în cadrul procedurii ordinare. Potrivit instanței de trimitere, este foarte probabil, având în vedere elementele de probă reunite în cadrul procedurii menționate, ca hotărârea pe care este chemată să o pronunțe să fie defavorabilă Trezoreriei Publice.
- 5 În ceea ce privește cauza C-563/18, din decizia de trimitere a Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia) reiese că VX, WW și XV sunt inculpați, în fața instanței menționate, pentru participarea la două răpiri în scopul de a obține un câștig patrimonial, săvârșite în anul 2002 și, respectiv, în anul 2003. VX, WW și XV, care ar fi recunoscut faptele imputate și ar fi cooperat cu autoritățile penale, au solicitat acordarea statutului de „martori colaboratori” („*mały świadek koronny*”), ceea ce va determina instanța de trimitere să aibă în vedere acordarea unei reduceri extraordinare a pedepsei în temeiul dispozițiilor din Codul penal.
- 6 Cererile de decizie preliminară menționează temeri că pot fi inițiate proceduri disciplinare împotriva judecătorului unic însărcinat cu fiecare cauză principală în cazul în care ar statua în sensul amintit pe scurt la punctele 4 și, respectiv, 5 din prezenta hotărâre.
- 7 Aceste temeri ar fi susținute în esență de faptul că, drept consecință a diverselor reforme legislative intervenite recent în Polonia, obiectivitatea și imparțialitatea procedurilor disciplinare în privința judecătorilor nu ar mai fi garantate, iar independența instanțelor de trimitere ar fi afectată.
- 8 În această privință, instanțele menționate consideră, în primul rând, că compunerea Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Camera disciplinară a Curții Supreme, Polonia) nou-instituită în cadrul acestei instanțe în temeiul ustawy o Sądzie Najwyższym (Legea privind Curtea Supremă) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, pozițiile 5, 650, 771, 847, 848, 1045 și 1443) și care sunt chemate, în temeiul aceleiași legi, să soluționeze cauzele disciplinare privind judecătorii, atât în primă instanță, cât și în apel, ar fi problematică.
- 9 Astfel, judecătorii chemați să judece în această cameră disciplinară ar fi fost numiți de președintele Republicii la propunerea Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia). Or, prin efectul modificărilor aduse recent la ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (Legea privind Consiliul Național al Magistraturii) din 12 mai 2011 (Dz. U. din 2011, poziția 714), prin ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 3), Consiliul Național al Magistraturii, în care cei 15 membri care au calitatea de magistrat ar fi desemnați în prezent de Sejm (Seim), iar nu, precum anterior, de colegii lor, nu ar mai constitui un organism independent de puterea politică.
- 10 În al doilea rând, Consiliul Național al Magistraturii în noua sa componență ar fi devenit el însuși un organ cvasidisciplinar, din moment ce ar avea competența să soluționeze căile de atac împotriva deciziilor președinților de instanță privind mutarea unor judecători la alte complete de judecată. Pe de altă parte, foarte mulți președinți de instanță ar fi fost numiți de actualul ministru al justiției, iar unii dintre aceștia ar fi fost aleși membri ai Consiliului Național al Magistraturii.

- 11 În al treilea rând, noile dispoziții introduse în ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (Legea privind organizarea instanțelor ordinare) din 27 iulie 2001 (Dz. U. din 2018, pozițiile 23, 3, 5, 106, 138, 771, 848, 1000, 1045 și 1443) și care se referă la procedura disciplinară aplicabilă în privința judecătorilor din cadrul instanțelor de drept comun ar fi atribuit ministrului justiției, care exercită concomitent funcția de procuror general, o putere practic nelimitată în această materie.
- 12 Astfel, ministrul justiției ar avea competența, *primo*, să desemneze responsabilul în materie disciplinară însărcinat cu cauzele referitoare la judecătorii din cadrul instanțelor de drept comun, *secundo*, să inițieze proceduri de anchetă și, în caz de refuz al responsabilului în materie disciplinară, să deschidă o procedură disciplinară pentru a-l obliga pe acesta din urmă să inițieze o astfel de procedură, *tertio*, să procedeze la numirea ad-hoc a unui responsabil în materie disciplinară pentru a soluționa o anumită cauză și, *quarto*, să desemneze judecătorii chemați să exercite atribuțiile judecătorului disciplinar la o instanță de apel.
- 13 În plus, puterea de influență considerabilă cu care ar fi investit astfel ministrul justiției nu ar fi însoțită de garanții adecvate. În primul rând, definiția legală a încălcărilor care pot conduce la aplicarea de sancțiuni disciplinare judecătorilor ar fi imprecisă. În al doilea rând, procedurile disciplinare ar putea fi efectuate chiar în absența justificată a judecătorului anchetat sau a reprezentantului său. În al treilea rând, elemente de probă obținute în mod nelegal ar putea fi utilizate în prezent în cadrul unor asemenea proceduri. În al patrulea rând, nu ar fi prevăzută nicio garanție privind durata procedurii disciplinare. În al cincilea rând, ministrul justiției ar putea solicita redeschiderea unei proceduri disciplinare până la cinci ani de la închiderea acesteia sau de la pronunțarea unei decizii, în ipoteza în care ar apărea noi elemente.
- 14 În opinia instanțelor de trimitere, procedurile disciplinare astfel concepute conferă puterilor legislative și executive un mijloc de a înlătura judecătorii ale căror hotărâri le sunt inoportune și, prin efectul disuasiv pe care perspectiva unei asemenea proceduri îl exercită astfel asupra acestora, de a influența hotărârile judecătorești pe care trebuie să le pronunțe.
- 15 Potrivit instanțelor menționate, din tot ceea ce precedă rezultă că, în perspectiva adoptării hotărârii judecătorești pe care fiecare dintre ele este chemată să o pronunțe în cadrul litigiului cu care este sesizată în cauza principală, este necesar să se soluționeze, cu titlu introductiv, aspectul dacă normele naționale menționate mai sus referitoare la regimul disciplinar al judecătorilor aduc atingere independenței acestora, lipsind astfel justițiabilii vizați de dreptul lor la o cale de atac jurisdicțională efectivă garantat la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE. Această din urmă dispoziție coroborată cu articolul 2 și cu articolul 4 alineatul (3) TUE ar impune astfel statelor membre să asigure că organismele care, precum instanțele de trimitere, se pot pronunța cu privire la chestiuni privind aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii îndeplinesc cerințele inerente dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, cerințe printre care independența organismelor menționate ar avea o importanță esențială.
- 16 În aceste condiții, Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź) și Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) au hotărât, fiecare, să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții o întrebare preliminară.
- 17 Întrebarea adresată de Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź) are următorul cuprins:
- „Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană trebuie interpretat în sensul că obligația statelor membre de a stabili căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, obligație ce rezultă din dispoziția sus-menționată, se opune unor norme care sporesc semnificativ riscul de încălcare a garanțiilor de independență a procedurii disciplinare împotriva judecătorilor din Polonia, prin:

- 1) influență politică asupra desfășurării procedurilor disciplinare,

- 2) apariția unui risc de exploatare a măsurilor disciplinare pentru a obține controlul politic asupra conținutului hotărârilor judecătorești și
 - 3) posibilitatea de a utiliza în procedurile disciplinare împotriva judecătorilor probe obținute în mod ilicit?”
- 18 La rândul său, Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) a adresat Curții următoarea întrebare:

„Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană trebuie interpretat în sensul că obligația statelor membre de a stabili căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, obligație ce rezultă din dispoziția sus-menționată, se opune unor norme care anihilează garanțiile de independență a procedurii disciplinare împotriva judecătorilor din Polonia ca urmare a influenței politice asupra desfășurării procedurilor disciplinare și a apariției unui risc de exploatare a măsurilor disciplinare pentru a obține un control politic asupra conținutului hotărârilor judecătorești?”

Procedura în fața Curții

- 19 Prin decizia președintelui Curții din 1 octombrie 2018, cauzele C-558/18 și C-563/18 au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.
- 20 În cursul fazei scrise a procedurii în fața Curții, Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź), prin scrisorile din 7 și din 11 decembrie 2018, și Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia), prin scrisorile din 30 octombrie și 12 decembrie 2018, au informat Curtea cu privire la faptul că fiecare dintre cei doi judecători care i-au adresat întrebările preliminare în cauzele menționate a primit din partea adjunctului responsabilului în materie disciplinară însărcinat cu soluționarea cauzelor privind judecătorii care făceau parte din instanțele de drept comun o solicitare pentru a compărea, în calitate de martor, la o audiere referitoare la motivele care i-au determinat să adreseze aceste întrebări și la existența eventuală a unei atingeri aduse independenței jurisdicționale ca urmare a faptului că cei doi judecători în discuție nu ar fi adoptat deciziile de trimitere respective în mod autonom.
- 21 În scrisorile menționate, cele două instanțe de trimitere subliniază de asemenea, pe de o parte, că, în timpul audierilor menționate, judecătorilor în cauză li s-au adresat întrebări care țin de domeniul secretului deliberării. Pe de altă parte, aceiași judecători au primit, ambii, din partea adjunctului responsabilului în materie disciplinară o somație pentru a depune o declarație scrisă privind un potențial „exces jurisdicțional” ca urmare a faptului că au adresat prezentele trimiteri preliminare cu încălcarea condițiilor care decurg din articolul 267 TFUE.
- 22 Prin înscrisurile depuse la grefa Curții la 24 decembrie 2019, la 13 februarie 2020 și la 2 martie 2020, Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsmanul, Polonia) a solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii.
- 23 În susținerea cererii sale din 24 decembrie 2019, Ombudsmanul polonez susține că, în concluziile sale, domnul avocat general a considerat că prezentele cereri de decizie preliminară trebuie declarate inadmisibile pentru motivul că, în esență, Curtea nu ar dispune de suficiente elemente de fapt și de drept pentru a-i permite să se pronunțe cu privire la aceste cereri și să stabilească dacă a existat o încălcare a obligației statelor membre de a garanta independența judecătorilor. În aceste condiții, Curtea ar trebui să dispună redeschiderea fazei orale a procedurii pentru ca, pe de o parte, să permită părților să se pronunțe cu privire la o astfel de cauză eventuală de inadmisibilitate a cererilor

menționate, care, așa cum a arătat domnul avocat general, nu a fost nici invocată, nici discutată de părți, și, pe de altă parte, să clarifice în mai mare măsură împrejurările cauzelor care trebuie să fie clarificate.

- 24 În aceeași cerere, Ombudsmanul polonez menționează de asemenea fapte noi, survenite după închiderea fazei orale a procedurii, care ar fi de natură să ateste caracterul neipotetic al întrebărilor adresate Curții și, prin urmare, să exercite o influență decisivă asupra hotărârii pe care aceasta este chemată să o pronunțe în prezentele cauze conexate. Aceste fapte noi ar consta, pe de o parte, dintr-o serie de cazuri concrete în care procedurile disciplinare au fost inițiate recent împotriva unor judecători ca urmare a conținutului unor hotărâri pronunțate de aceștia și, în special, a unor hotărâri în care judecătorii menționați ar fi intenționat să urmeze concluziile care se desprind din Hotărârea Curții din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982).
- 25 Pe de altă parte, Seimul ar fi adoptat, la 20 decembrie 2019, ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw [Legea de modificare a legii privind organizarea instanțelor de drept comun, a Legii privind Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și a altor legi], care ar avea ca obiect să înăsprească considerabil regimul disciplinar aplicabil judecătorilor și ar prevedea, printre altele, în scopul de a priva de efect această hotărâre a Curții, că validitatea numirii unui judecător sau legitimitatea unui organ constituțional nu pot fi puse în discuție de o instanță sub sancțiunea unor proceduri disciplinare împotriva judecătorului sau a judecătorilor care judecă în cadrul acesteia. În același scop, legea menționată ar supune în prezent orice examinare a unor critici privind lipsa de independență a unui judecător sau a unei instanțe competenței exclusive a Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (Camera de control extraordinar și cauze publice, Curtea Supremă, Polonia) recent înființată și care ar prezenta vicii similare, în special în ceea ce privește procesul de numire a membrilor acesteia, cu cele subliniate de Curte în ceea ce privește Camera disciplinară a Curții Supreme în Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982).
- 26 În cererea suplimentară din 13 februarie 2020, Ombudsmanul polonez arată, pe de o parte, că această lege din 20 decembrie 2019 a fost între timp semnată de președintele Republicii Polone la 4 februarie 2020 și publicată (Dz. U. din 2020, poziția 190), intrarea sa în vigoare fiind stabilită pentru data de 14 februarie 2020. Pe de altă parte, Ombudsmanul polonez menționează continuarea și multiplicarea procedurilor disciplinare și a măsurilor administrative și, în prezent, adoptarea unor sancțiuni disciplinare împotriva unor judecători, în special pentru motivele deja menționate la punctul 24 din prezenta hotărâre. În cererea suplimentară din 2 martie 2020, Ombudsmanul polonez menționează împrejurarea că Prokuratura Krajowa (Parchetul Național, Polonia) ar fi sesizat recent, în temeiul Legii din 20 decembrie 2019, Camera disciplinară a Curții Supreme cu o cerere de ridicare a imunității judecătorului care a efectuat trimiterea preliminară în cauza C-563/18 și de autorizare a stabilirii răspunderii penale a acestuia din urmă, întrucât a permis presei să înregistreze pronunțarea unei hotărâri, în contextul cauzei referitoare la contestarea mutării locului ședințelor Seimului, prin care a impus parchetului să reia ancheta privind această mutare. Potrivit Ombudsmanului polonez, evoluția pe care o exprimă aceste elemente noi ar trebui să fie luată în considerare de Curte pentru a aprecia admisibilitatea și fondul întrebărilor cu care este sesizată în prezentele cauze, ceea ce ar justifica o redeschidere de către Curte a fazei orale a procedurii.
- 27 În această privință, trebuie amintit că, pe de o parte, Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al Curții nu prevăd posibilitatea ca persoanele interesate menționate la articolul 23 din acest statut să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 61 și jurisprudența citată].

- 28 Pe de altă parte, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa. Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei persoane interesate față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care le examinează în cadrul acestora, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 62 și jurisprudența citată].
- 29 Cu toate acestea, după ascultarea avocatului general, Curtea poate dispune oricând redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din regulamentul său de procedură, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția persoanelor interesate.
- 30 Totuși, în speță, Curtea consideră, după ascultarea avocatului general, că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța ca urmare a procedurii scrise și a ședinței care s-a desfășurat în fața sa și că faptele noi invocate de Ombudsmanul polonez nu sunt de natură să poată exercita o influență decisivă asupra hotărârii pe care Curtea este chemată să o pronunțe. Pe de altă parte, aceasta arată că prezentele cauze conexate nu trebuie să fie soluționate pe baza unui argument care nu ar fi fost pus în discuția părților. În aceste condiții, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la competența Curții

- 31 Trezoreria Publică, Prokurator Generalny (Procurorul general, Polonia) și guvernul polonez invocă necompetența Curții de a judeca prezentele cereri de decizie preliminară, susținând în esență că atât litigiile principale, care au un caracter pur intern și nu intră în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, cât și dispozițiile naționale referitoare la organizarea instanțelor naționale și la măsurile disciplinare aplicabile instanțelor, care țin de competența exclusivă a statelor membre, nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.
- 32 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, dispoziție la a cărei interpretare se referă în speță întrebările preliminare adresate Curții, statele membre stabilesc căile de atac necesare pentru a asigura justițiabililor respectarea dreptului lor la protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii. Astfel, statelor membre le revine obligația de a prevedea un sistem de căi de atac și de proceduri care să asigure un control jurisdicțional efectiv în domeniile menționate [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 34 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun), C-192/18, EU:C:2019:924, punctul 99 și jurisprudența citată].
- 33 În ceea ce privește domeniul de aplicare al articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, reiese pe de altă parte din jurisprudența Curții că dispoziția menționată vizează „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, independent de situația în care statele membre pun în aplicare acest drept, în sensul articolului 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 29, precum și Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 82 și jurisprudența citată].
- 34 Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE are astfel printre altele vocația de a se aplica în privința oricărei instanțe naționale susceptibile să se pronunțe, în calitate de instanță, cu privire la chestiuni privind aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii și care intră astfel în domeniile

reglementate de acest drept [a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 40, precum și Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 83 și jurisprudența citată].

- 35 Or, aceasta este situația instanțelor de trimitere, care pot în fapt să fie chemate, în calitatea lor de instanțe de drept comun poloneze, să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii și care fac parte, în calitate de „instanțe”, în sensul definit de acest drept, din sistemul polonez de căi de atac în „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, astfel încât aceste instanțe trebuie să îndeplinească cerințele unei protecții jurisdicționale efective [Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun), C-192/18, EU:C:2019:924, punctul 104].
- 36 Pe de altă parte, trebuie amintit că, deși organizarea justiției în statele membre intră în competența acestora din urmă, totuși, în exercitarea acestei competențe, statele membre sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru acestea din dreptul Uniunii și în special din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE [Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun), C-192/18, EU:C:2019:924, punctul 102 și jurisprudența citată].
- 37 Rezultă din cele ce precedă că Curtea are competența să interpreteze articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

Cu privire la admisibilitate

- 38 Trezoreria Publică, procurorul general și guvernul polonez invocă de asemenea inadmisibilitatea cererilor de decizie preliminară pentru motivele prezentate în continuare. Pe de o parte, deciziile de trimitere nu ar îndeplini cerințele care decurg din articolul 94 din Regulamentul de procedură, în special în lipsa precizării legăturii care ar exista între dispoziția de drept al Uniunii a cărei interpretare se solicită și legislația națională aplicabilă litigiilor principale.
- 39 Pe de altă parte, întrebările adresate nu ar avea nicio legătură cu procedurile și cu obiectul litigiilor principale și ar avea un caracter general și ipotetic, instanțele de trimitere nefiind chemate să aplice, în aceste litigii, nici dispozițiile naționale referitoare la regimul disciplinar al judecătorilor, nici articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE. Acest caracter ipotetic ar rezulta de asemenea din faptul că inițierea unor proceduri disciplinare în urma hotărârilor pe care instanțele de trimitere vor fi determinate să le pronunțe în cauzele principale ar părea, în acest stadiu, pur eventuală, astfel încât întrebările nu ar avea legătură cu litigiile principale, ci cu posibile litigii viitoare susceptibile să opună instanțele în cauză autorităților disciplinare naționale. Un răspuns la întrebările menționate nu ar putea afecta obligația instanțelor de trimitere de a se pronunța în cauzele principale în temeiul dispozițiilor naționale materiale și procedurale aplicabile și nici nu ar putea modifica conținutul acestei obligații. Un asemenea răspuns nu ar fi astfel necesar pentru judecarea cauzelor respective.
- 40 Comisia Europeană consideră de asemenea că prezentele cereri de decizie preliminară sunt inadmisibile, în măsura în care norma de drept al Uniunii la care se referă întrebările adresate Curții nu are nicio legătură cu obiectul litigiilor principale, care se referă, pe de o parte, la plata unor cheltuieli suportate de un oraș polonez în executarea anumitor atribuții care i-au fost încredințate în materie de administrație guvernamentală și, pe de altă parte, la urmărirea penală inițiată împotriva anumitor persoane pentru participarea la răpiri, în cadrul căreia este avută în vedere printre altele o reducere excepțională a pedepsei. Pe de altă parte, răspunsul pe care Curtea l-ar putea da la întrebările preliminare nu ar fi de natură să determine sensul vreunei decizii prealabile pe care instanțele de trimitere ar fi chemate să o adopte, pe plan procedural sau cu privire la propria

competență, înainte de a statua, dacă este cazul, pe fond cu privire la litigiile principale. Un asemenea răspuns nu ar răspunde astfel unei nevoi inerente soluționării litigiilor menționate, ci ar echivala, pentru Curte, cu formularea unui aviz consultativ cu privire la întrebări generale sau ipotetice.

- 41 În aceste diverse privințe, trebuie arătat de la bun început că, în cererile lor de decizie preliminară respective, instanțele de trimitere au expus, în primul rând, în mod suficient, împrejurările din litigiile principale și, în al doilea rând, au menționat în mod detaliat dispozițiile care constituie noul cadru juridic național în materie de regim disciplinar aplicabil judecătorilor. În al treilea rând, aceste instanțe au indicat atât motivele pentru care, în calitate de instanțe naționale susceptibile să statueze cu privire la aplicarea sau la interpretarea dreptului Uniunii, aveau îndoieli cu privire la conformitatea regimului menționat cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, cât și cele pentru care considerau că un răspuns la întrebările de interpretare adresate Curții era necesar din perspectiva hotărârilor pe care sunt chemate să le pronunțe în procedurile pendinte în litigiile principale, având în vedere teama pe care o au, în contextele particulare proprii procedurilor menționate, că judecătorii vizați ar face obiectul unei proceduri disciplinare dacă ar trebui să soluționeze litigiile menționate în sensul amintit pe scurt la punctele 4 și, respectiv, 5 din prezenta hotărâre.
- 42 Procedând astfel, instanțele menționate au îndeplinit cerințele amintite la articolul 94 din Regulamentul de procedură, în special pe cea prevăzută la litera (c) a acestui articol, prezentând în mod suficient motivele care le-au determinat în speță să reflecteze asupra interpretării articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și, mai ales, legătura pe care o stabilesc între dispoziția menționată din tratat și dispozițiile naționale care, în opinia lor, sunt de natură să exercite o influență asupra procesului jurisdicțional la finalul căruia vor pronunța hotărârile și, prin urmare, asupra finalității procedurilor principale cu care sunt sesizate.
- 43 Pe de altă parte, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărei exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță (Hotărârea din 15 mai 2003, Salzmann, C-300/01, EU:C:2003:283, punctul 31, precum și Hotărârea din 29 iunie 2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, punctul 16 și jurisprudența citată).
- 44 Totuși, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, procedura instituită la articolul 267 TFUE constituie un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiilor asupra cărora urmează să se pronunțe (Hotărârea din 18 octombrie 1990, Dzodzi, C-297/88 și C-197/89, EU:C:1990:360, punctul 33, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2013, Fish Legal și Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 29 și jurisprudența citată). Justificarea trimiterii preliminare nu este formularea unor opinii consultative cu privire la probleme generale sau ipotetice, ci nevoia inerentă soluționării efective a unui litigiu (Hotărârea din 15 iunie 1995, Zabala Erasun și alții, C-422/93-C-424/93, EU:C:1995:183, punctul 29, precum și Hotărârea din 10 decembrie 2018, Wightman și alții, C-621/18, EU:C:2018:999, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 45 Astfel cum reiese din însuși modul de redactare a articolului 267 TFUE, decizia preliminară solicitată trebuie să fie „necesară” pentru a permite instanței de trimitere să „pronunțe o hotărâre” în cauza cu care este sesizată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, punctul 35).
- 46 Curtea a amintit astfel în mod repetat că atât din textul, cât și din economia articolului 267 TFUE rezultă că procedura preliminară presupune printre altele ca o cauză să fie efectiv pendinte în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să adopte în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea pronunțată cu titlu preliminar (Hotărârea din 21 aprilie 1988, Pardini, 338/85,

EU:C:1988:194, punctul 11, Hotărârea din 4 octombrie 1991, Society for the Protection of Unborn Children Ireland, C-159/90, EU:C:1991:378, punctele 12 și 13, precum și Hotărârea din 27 februarie 2014, Pohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, punctul 28 și jurisprudența citată).

- 47 În acest context, misiunea Curții trebuie diferențiată după cum este sesizată cu o trimitere preliminară sau cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor. Astfel, în timp ce, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, Curtea trebuie să verifice dacă măsura sau practica națională contestată de Comisie sau de un alt stat membru este, în mod general și fără a fi necesar să existe un contencios referitor la aceasta la instanțele naționale, contrară dreptului Uniunii, misiunea Curții, în cadrul unei proceduri preliminare, este, în schimb, de a asista instanța de trimitere în soluționarea litigiului concret pendinte în fața acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 noiembrie 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punctul 49).
- 48 În cadrul unei asemenea proceduri trebuie să existe, astfel, între litigiul menționat și dispozițiile de drept al Uniunii a căror interpretare este solicitată, o legătură astfel încât această interpretare să răspundă unei nevoi obiective pentru hotărârea pe care instanța de trimitere trebuie să o pronunțe (a se vedea în acest sens Ordonanța din 25 mai 1998, Nour, C-361/97, EU:C:1998:250, punctul 15 și jurisprudența citată).
- 49 În speță, este necesar să se constate, *primo*, că litigiile principale nu prezintă, în ceea ce privește fondul, nicio legătură cu dreptul Uniunii, în special cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE la care se referă întrebările preliminare, și că, prin urmare, instanțele de trimitere nu sunt chemate să aplice acest drept sau dispoziția menționată pentru a identifica soluția de fond care trebuie dată litigiilor respective. Prin aceasta, prezentele cauze conexate se disting printre altele de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), în care instanța de trimitere era sesizată cu o acțiune având ca obiect anularea unor decizii administrative prin care s-a redus remunerația membrilor Tribunal de Contas (Curtea de Conturi, Portugalia) în temeiul unei legislații naționale care prevede o asemenea reducere și a cărei conformitate cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE era contestată în fața instanței de trimitere menționate.
- 50 *Secundo*, deși Curtea a declarat deja admisibile întrebări preliminare referitoare la interpretarea unor dispoziții procedurale din dreptul Uniunii pe care instanța de trimitere în cauză ar fi obligată să le aplice pentru a pronunța o hotărâre (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 17 februarie 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, punctele 41 și 42), nu acesta este obiectul întrebărilor adresate în cadrul prezentelor cauze conexate.
- 51 *Tertio*, un răspuns al Curții la întrebările menționate nu pare a fi de natură să poată furniza instanțelor de trimitere o interpretare a dreptului Uniunii care să le permită să soluționeze chestiuni procedurale de drept național înainte de a se putea pronunța pe fondul litigiilor cu care sunt sesizate. Prin aceasta, prezentele cauze se disting de asemenea, de exemplu, de cauzele în care s-a pronunțat Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), în care interpretarea preliminară solicitată a Curții era de natură să influențeze problema stabilirii instanței competente pentru soluționarea pe fond a litigiilor care au legătură cu dreptul Uniunii, astfel cum reiese mai exact din cuprinsul punctelor 100, 112 și 113 din acea hotărâre.
- 52 În aceste condiții, din deciziile de trimitere nu reiese că ar exista, între dispoziția de drept al Uniunii la care se referă prezentele întrebări preliminare și litigiile principale, o legătură care să fie de natură să facă interpretarea solicitată necesară pentru ca instanțele de trimitere să poată, în aplicarea concluziilor care decurg dintr-o astfel de interpretare, să adopte deciziile care ar fi necesare pentru a se pronunța asupra acestor litigii.

- 53 Prin urmare, întrebările menționate nu privesc o interpretare a dreptului Uniunii care să răspundă unei nevoi obiective de soluționare a litigiilor respective, ci au un caracter general.
- 54 În ceea ce privește împrejurarea pe care au menționat-o instanțele de trimitere în scrisorile lor amintite la punctele 20 și 21 din prezenta hotărâre, potrivit căreia, ca urmare a cererilor respective, cei doi judecători care se află la originea prezentelor cereri de decizie preliminară ar fi făcut obiectul unei anchete prealabile inițierii unei eventuale proceduri disciplinare împotriva lor, este necesar să se arate că litigiile principale în contextul cărora Curtea este sesizată cu titlu preliminar în prezentele cauze conexate nu se referă la o asemenea împrejurare. Pe de altă parte, trebuie să se ia act de faptul că, astfel cum a arătat guvernul polonez în observațiile sale scrise și în ședința desfășurată în fața Curții, respectivele proceduri de anchetă au fost încheiate între timp pentru motivul că nu a fost stabilită nicio abatere disciplinară constând în încălcarea demnității funcției ca urmare a formulării cererilor de decizie preliminară menționate.
- 55 În acest context, trebuie amintit însă că, după cum reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții, cheia de boltă a sistemului jurisdicțional instituit de tratate o constituie procedura trimiterii preliminare prevăzută la articolul 267 TFUE, care, prin instituirea unui dialog de la instanță la instanță între Curte și instanțele din statele membre, are drept scop asigurarea unității de interpretare a dreptului Uniunii, permițând astfel asigurarea coerenței acestuia, a efectului său deplin și a autonomiei sale, precum și, în ultimă instanță, a caracterului propriu al dreptului instituit de tratate (Avizul 2/13 din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454, punctul 176, precum și Hotărârea din 24 octombrie 2018, XC și alții, C-234/17, EU:C:2018:853, punctul 41).
- 56 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante a Curții, articolul 267 TFUE conferă instanțelor naționale cea mai largă posibilitate de a sesiza Curtea în măsura în care consideră că o cauză pendinte ridică probleme care impun interpretarea sau aprecierea validității dispozițiilor de drept al Uniunii necesare în vederea soluționării litigiului dedus judecătii acestora. De altfel, instanțele naționale sunt libere să exercite această opțiune în orice moment al procedurii pe care îl consideră adecvat (Hotărârea din 5 octombrie 2010, Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, punctul 26, precum și Hotărârea din 24 octombrie 2018, XC și alții, C-234/17, EU:C:2018:853, punctul 42 și jurisprudența citată).
- 57 Prin urmare, o normă de drept național nu poate împiedica o instanță națională să utilizeze această posibilitate, care este, astfel, inerentă sistemului de cooperare între instanțele naționale și Curte, stabilit prin articolul 267 TFUE, și funcțiilor de instanță însărcinată cu aplicarea dreptului Uniunii încredințate de această dispoziție instanțelor naționale [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 103 și jurisprudența citată].
- 58 Dispozițiile naționale din care ar rezulta că judecătorii naționali se pot expune unor proceduri disciplinare ca urmare a faptului că au sesizat Curtea cu o trimitere preliminară nu pot fi astfel admise (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 1 octombrie 2018, Miasto Łowicz și Prokuratura Okręgowa w Płocku, C-558/18 și C-563/18, nepublicată, EU:C:2018:923, punctul 21). Astfel, simpla perspectivă de a putea, dacă este cazul, să facă obiectul unor proceduri disciplinare ca urmare a faptului că au efectuat o astfel de trimitere sau că au decis să o mențină ulterior introducerii sale este de natură să aducă atingere exercitării efective de către judecătorii naționali respectivi a posibilității și a funcțiilor vizate la punctul anterior.
- 59 Pentru acești judecători, faptul de a nu fi expuși unor proceduri sau unor sancțiuni disciplinare pentru exercitarea unei asemenea opțiuni de a sesiza Curtea, care este de competența lor exclusivă, constituie de altfel o garanție inerentă a independenței lor (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, punctul 47), independență care este, în special, esențială pentru buna funcționare a sistemului de cooperare judiciară constituit de mecanismul trimerii

preliminare prevăzut la articolul 267 TFUE [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențe ale sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 54 și jurisprudența citată].

- 60 Rezultă din tot ceea ce precedă că prezentele cereri de decizie preliminară trebuie declarate inadmisibile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 61 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Cererile de decizie preliminară introduse de Sąd Okręgowy w Łodzi (Tribunalul Regional din Łódź, Polonia) și de Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia), prin deciziile din 31 august 2018 și din 4 septembrie 2018, sunt inadmisibile.

Semnături